

Švietimo politikos centras

2001 metais prie Vilniaus universiteto Filosofijos fakulteto buvo įsteigtas ir rudens semestrą pradėjo veikti Švietimo politikos centras. Švietimo politikos centro įsteigimą lėmė įvairios priežastys. Viena iš pagrindinių priežasčių – nėra nuoseklios Lietuvoje vykstančios švietimo reformos monitoringo ir vertinimo sistemos. Kol kas Švietimo ir mokslo ministerijos nutarimai ir jų praktinio įgyvendinimo rezultatai vertinami epizodiškai ir nuosekliai, paskirų tyrėjų ar ekspertų grupių pastangomis. Švietimo srities politiniai sprendimai dažniausiai kritikuojami ar ginami, remiantis emociniais argumentais, atsitiktinių faktų suponuotomis nuomonėmis ir netgi asmeninėmis simpatijomis ar antipatijomis. Reformos monitoringo ir vertinimo funkcijos kol kas neatlieka nei prie Švietimo ir mokslo ministerijos veikiančios komisijos ir ekspertų grupės, nei kitos aukštosios mokyklos. Ekspertų grupės rengia švietimo dokumentus ir dalyvauja juos įgyvendinant, tačiau neužiima sistemingu jų įgyvendinimo rezultatų tyrimu ir vertinimu. Matyt, tai logiška, nes tie patys žmonės ar grupės neturėtų ir rengti dokumentų, ir vertinti jų rengimo kokybę bei įgyvendinimo sėkmę. Ši pastaba tinka ir neseniai reorganizuotam Švietimo plėtotės centrui prie Švietimo ir mokslo ministerijos. Aukštosios mokyklos iš esmės apsiriboja dalyvavimu aukštojo mokslo reformoje ir, jei neminėsime pavienių tyrimų ar paskirų doktorantų darbų, laikosi atokiau nuo švietimo reformos vyksmo kitais švietimo sistemos lygmenimis. Iki šiol švietimo politikos analizės klausimais nuosekliau domėjo-

si tik Atviros Lietuvos fondo Švietimo studijų centras. Deja, dėl sumažėjusio finansavimo Atviros Lietuvos fondo švietimo programos užsidaro, yra perkeliamos į kitas institucijas arba pradeda savarankišką veiklą.

Švietimo politikos centras turėtų bent iš dalies užpildyti esamą spragą, stebėdamas, tirdamas, analizuodamas ir vertindamas įvairius švietimo politikos aspektus. Švietimo politikos centro misija nėra propaguoti kurią nors politinę ideologiją ar įgyvendinti atskiras politinių jėgų švietimo programas. Švietimo politikos centras nesistengs būti nei pernelyg arti, nei pernelyg toli nuo politinės valdžios. Jis neturėtų nei konfrontuoti su Švietimo ir mokslo ministerija, nei jai pataikauti. Centras turėtų būti „krištiškai nusiteikęs draugas“, nešališkai vertinantis vykdomą švietimo politiką, kritikuojantis abejotinus švietimo reformos žingsnius ir remiantis konstruktyvias inovacijas. Švietimo ir mokslo ministerijos bei kitų institucijų užsakymu Centras siūlysis atlikti rengiamų švietimo dokumentų ekspertizę, vykdyti mokslinius tyrimus, teikti konsultacijas ir organizuoti mokymus. Labai svarbu, kad universitetinio centro veikloje galima sėkmingai derinti mokslą ir studijas.

Vilniaus universiteto Filosofijos fakulteto Švietimo politikos centras kelia sau šiuos pagrindinius tikslus:

- Stebėti, tirti, analizuoti ir vertinti Lietuvos švietimo politiką nacionaliniu ir tarptautiniu kontekstu ir tuo prisidėti prie sėkmingo šalies švietimo reformos įgyvendinimo;
- Rengti aukštos kvalifikacijos švietimo va-

dybos ir švietimo politikos specialistus bei organizuoti kvalifikacijos tobulinimo renginius.

Atsižvelgiant į tai suformuluoti ir svarbiausi Švietimo politikos centro uždaviniai:

- Sistemingai analizuoti šalies švietimo politiką ir švietimo reformos eigą;
- Kaupti švietimo duomenų bazę ir švietimui skirtos literatūros biblioteką;
- Teikti švietimo įstaigoms ir plačiajai visuomenei aktualią informaciją apie švietimo kaitos procesus;
- Inicijuoti ir vykdyti įvairaus pobūdžio švietimo sistemos tyrimus; dalyvauti kuriant ir įdiegiant švietimo monitoringo sistemą;
- Organizuoti visuomenės nuomonės apklausas svarbiais švietimo klausimais;
- Atlikti švietimo dokumentų ir projektų ekspertinį vertinimą, teikti konsultacijas;
- Organizuoti viešas diskusijas aktualiomis švietimo plėtros temomis;
- Užmegzti ir nuolat palaikyti ryšį su analogiškoms institucijomis užsienio šalyse;
- Dalyvauti įvairiuose tarptautiniuose Europos Komisijos, OECD, UNESCO ir kitų

organizacijų inicijuojamuose projektuose;

- Leisti tęstinį leidinį, skirtą aktualioms švietimo reformos ir švietimo politikos problemoms;
- Organizuoti švietimo vadovų ir ekspertų mokymo bei kvalifikacijos tobulinimo renginius;
- Įsteigti ir vykdyti švietimo vadybos magistrantūros studijas;
- Teikti konsultacijas ir vadovauti doktorantams, rašantiems disertacijas švietimo vadybos, švietimo politikos, švietimo reformos ir pan. temomis.

Švietimo politikos centras įsikūręs ketvirtame Filosofijos fakulteto pastato (Didlaukio g. 47) aukšte. Centrai vadovauja doc. A. Zabulionis, moksliniai bendradarbiai, turintys antrailes pareigas, yra prof. R. Želvys ir lektorė T. Bulajeva. Nors savo veiklą Centras pradėjo tik 2001 m. rudenį, jau gauti pirmieji Švietimo ir mokslo ministerijos bei Atviros Lietuvos fondo užsakymai atlikti tyrimus. Tikimės, kituose „Acta Paedagogica Vilnensia“ numeriuose Švietimo politikos centras pradės skelbti svarbiausius atliktų tyrimų rezultatus.

Rimantas Želvys